

Vem är brun här? Om språkbrukets roll i politiken

Charlotta Seiler Brylla

Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska,
nederländska och tyska

Språk och politik

KRIG

Krig

Specialoperation
(Putin 2022)

”kampinsatser”
(Karl Theodor zu
Guttenberg,
försvarsminister
2009-2011)

”krigsliknande
tillstånd”
(Franz Josef Jung,
försvarsminister
2005-2009)

War is peace
(Orwell 1948)

Partiledardebatt i SVT:s Agenda 10 oktober 2021

Per Bohlund och Jimmie Åkesson

Per Bohlund: Jag tycker problemet med Moderaterna och hela den blåbruna sidan är att man söker ju på fel ställen [---]

Jimmie Åkesson: Jag måste bara.. innan jag svarar på det.. Per Bohlund, vem är brun här? Vem menar du är brun? Du pratar om "dom blåbruna", vem är brun? Vem är brun?

PB: Dom blåbruna är ett etablerat..

JÅ: Vem är brun?

PB: Jag kan svara på den frågan om..

JÅ: Ja, gör det då.

PB: Ja, blåbrun är ju ett etablerat begrepp för just konservativa partier som jobbar med...

JÅ: Vem är brun, frågar jag?

PB: ...med högerpopulistiska partier...

JÅ: Vem är brun?

PB: Jag skulle säga att ditt parti är ett högerpopulistiskt parti...

JÅ: Kallar du mig för nazist?

PB: Blå... nej, högerpopulist, sa jag..

JÅ: Du kallar mig för nazist!

Moderator: Vi tar... jag förstår... du är upprörd.

Betydelser

denotativ /
konnotativ
betydelse

blå-brun

Negativt signalord

Språkrådets nyordslista 2014:
blåbrun

”ökad användning: färgbeteckning för
politiska samarbeten mellan
traditionella högerpartier och
främlingsfientliga, högerextrema eller
högerpopulistiska partier”

Röd
Grön
Blå
Brun

Strategiskt språkbruk

- den blå-bruna
sidan
(Per Bohlund
2021)

Kalkylerad
ambivalens
(Klein 1996,
Reisigl 2020)

- Jag lider med de människorna som
tvingas födas i de här länderna under
islam som enligt mig är en avskyvärd
ideologi och religion
(Rikard Jomshof 2021)

– Vi har alltså minst 100 skadade poliser
och den stora frågan som borde ställas
nu är: varför har vi inte minst 100
skadade islamister, 100 skadade
kriminella, 100 skadade upprorsmakare?
(Ebba Busch 2022)

Trialogisk
kommunikation
(Niehr & Reissen-
Kosch 2018)

Språk och politik: Ordstrider

- Utanförskap
- Åsiktskorridor
- Moderaterna – det nya arbetarpartiet
- VPK blir Vänsterpartiet
- Ytterkantspartier

Politolingvistik – en språkvetenskaplig disciplin som intresserar sig för:

(Modell enligt Niehr 2014)

Språk och politik: Om kollektiv identitet

”För att kunna handla politiskt måste människor ha möjlighet att identifiera sig med en kollektiv identitet som erbjuder en självbild som de kan värdesätta. Den politiska diskursen måste erbjuda inte bara politiska program utan också identiteter som kan hjälpa människor att begripliggöra det som sker och ge dem hopp om framtiden.”

(Mouffe 2008: 31)

"Vi" och "vår"

SÅ KAN VI GÖRA VÅRT SVERIGE BÄTTRE

Det är krig i Europa och vår omvärld är mer osäker än på länge. Sverige samarbetar med andra länder för sanktioner mot Ryssland och stöd till Ukraina. Vi stärker Sverige och bygger ut totalförsvaret. Samtidigt gör Sverige till val i höst. Så här tänker jag.

Sverige blir starkare när vi möter kriser tillsammans. Det blev tydligt under pandemin, när vi hjälptes åt för att värna varandras liv och hälsa. Nu söker sig många svenskar till hemlandet för att bidra till Sveriges säkerhet. Med samma enighet ska vi ta itu med de samhällsproblem som försvagar vårt land.

Sverige ska hålla ihop i oroliga tider, men kriminalitet och skjutningar splittrar vårt land. Fler kvinnliga sätter nu bakom lås och böms. Vi ska fortsätta skärpa straff och anställa fler poliser, men det är bäst hjälp Rättshjälpen. Vi ska också byta sprogordningen för att stoppa flyktingryggen till gangen.

Alla barn i Sverige ska ha bra utbildning, fritidsaktiviteter och se sina föräldrar jobba och bidra till samhället.

Svenska folket ska inte vara beroende av skivstater för att köra bil eller värma huset. Det skadar klimatet och hotar vår säkerhet. Därför ska vi snabbt på klimatomställningen som redan nu skapar jobb i hela landet. De jobben ska vi inte skänka bort till andra länder och själklart ska de ha svenska löner och ge en pension det går att leva på. Det är en fråga om respekt.

Svensk välfärd ska gå att lita på, både till vardags och i kris. Men då kan den inte försätta plundras av riskkapitalister. Skolan ska prioritera barnens kunskaper, inte ägarnas vinster. Välfärden blir bättre när den styrs av svenska folket så att vi kan anställa fler och ha bra arbetsvillkor. Vi ska ta tillbaka kontrollen över välfärden.

Jag är säker på att vi tillsammans kan göra vårt Sverige starkare och bättre. Fundera på vad du tycker. Nu börjar valrörelsen. Den 11 september väljer vi väg för Sverige.

Nu får vi ordning på Sverige

→ Läs mer om hur vi gör det

S: Så kan vi göra vårt Sverige bättre

Källa: Dagens Nyheter

M: Nu får vi ordning på Sverige

Källa: www.moderaterna.se

Vi är dom som såg det komma

”Vi, det är dom som vikt sina liv att förbättra och laga det som dom har ägnat sina liv åt att radera och förstöra.

Vi är Sverigedemokraterna.

Dom är de gamla partierna som styrt Sverige på fel kurs i decennier.

Vi är dom som såg det komma.

Bort med sossarna, för nu kommer vi och vi är Sverigedemokraterna.”

Jimmie Åkesson, SD:s landsdagar 27 november 2021

Språk och politik

“Vi har tvingats uppleva hur vissa ideologier endast byggde på ett slags ordlekar, och att just detta drag gjorde dem till ett verksamt instrument för terrorn.”

(Kertész 1999/2002: 72, min översättning)

Tack för att ni lyssnade!

Refererad litteratur

Kertész , Imre (1999/2002): *Ich – ein anderer*. Hamburg: Rowohlt.

Klein, Josef (1996): Insider-Lesarten. Einige Regeln zur latenten Fachkommunikation in Parteiprogrammen. I: Josef Klein/Hajo Diekmannshenke (red.): *Sprachstrategien und Dialogblockaden. Linguistische und politikwissenschaftliche Studien zur politischen Kommunikation*. Berlin/New York, 201–209.

Mouffe, Chantal (2008): *Om det politiska*. Hägersten: Tankekraft Förlag.

Niehr, Thomas (2014): Einführung in die Politolinguistik: Gegenstände und Methoden. Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht.

Niehr, Thomas & Reissen-Kosch, Jana (2018): *Volkes Stimme? Zur Sprache des Rechtspopulismus*. Berlin: Dudenverlag.

Reisigl, Martin (2020): "Mit zweierlei Maß gemessen: Kalkulierte Ambivalenz in rechtspopulistischen Repräsentationen von Geschlechterverhältnissen." *Zeitschrift für Literaturwissenschaft und Linguistik* 50 (2), 203–229.